

MŰVEKÉRTÉSI ÁRAK:

A Hirdetvénytől kezdve:	
Égési díra	10 kor.
Hagyódó díra	5 "
Melyben különben beréve:	
Égési díra	20 kor.
Hagyódó díra	5 "
Világos ponton szedve:	
Égési díra	24 kor.
Hagyódó díra	5 "

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
kedd utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A szerkesztőség kizárólag viszályok
vagy megértesítésre nem vállalkozik.

Működésének és hirdetések
kiadóhivatalban intéseiről

Égési díra 24 kor.

NAGYVÁRAD márcz 3

Az utolsó pillanat küszöbén.

(—a.) A politikai helyzet megint forduló pontra érkezett, a helyzetből ismét válság lett, még pedig ezuttal olyan válság, amely veszedelmes dűlőre juttatja a magyar alkotmányosság szekerét.

Annak a tizenkét szegény legénynek csufolt politikusként, akik néhány hétig minden más támogatástól elszigetelve folytatták az obstrukciót, úgy látszik mégis jó politikai érzékük volt. Január közepén már segédcapatokat nyertek a néppárt harcziar elemeitől, később mára Kossuth-párt kilépettei is melléjük szegődtek, sőt itt-ott egy-egy disszidens is segített nekik obstrukciós színezetű beszédekkel.

Mindig jött közbe valami, ami lángra lobbantotta az obstrukciónak már-már kialvó félben levő tüzét. Hol az erőskezű — de éppen nem szerencséskezű — vezérnek egy-egy piramidális elszólása, vagy kihívó viselkedése, hol pedig Körbernek és Pitreichnek egy-egy ellenünk irányzott sakkozása, ami egyre jobban megingatta a királyi szó fedezete mellett igért katonai reformok megvalósításába vetett hitet.

Igy jutott el a politikai helyzet és az obstrukció a delegációk tárgyalásáig, amelytől kormány és ellenzék egyaránt a helyzet tisztulását várták.

E várakozásban mind a kettő alaposan csalódott. Mindjárt bevezetésül elmaradt, amire Tiszák jó előre hivatkoztak, elmaradt Pitreich külön exposéja a magyar delegátusok előtt s e helyett megkapták magyar fordításban a hadügymi-

nister urnak ellenünk intézett német ki-rohanását, melynek sértéseit a hosszas tárgyalás sem enyhítette, sőt daczára Pitreich katonai őszinteségének és a feléje fordult rokonszenvenek, a nyilvános üléseken elementáris erővel tört ki a nemzet elégedetlensége az állítólagos vívmányok miatt s nem kisebb vezér állt az elégedetlenek élére mint Apponyi Albert gróf.

Tiszának szerencsétlensége, vagy legalább is pechje, hogy nehéz helyzetek között elhagyja türelme és tapintata. Apponyinak ez a nyílt állásfoglalása is a delegációban annyira frappirozta a miniszterelnököt, hogy elhagyta magát ragadtatni fiatalos hevétől s olyan kíméletlenül támadt — nem argumentumokkal, hanem személyes éllel a nemes grófra, ki évtizedek óta tisztelt vezére a nemzeti közvéleménynek, hogy ez az oktalan támadás ujra sorompóba állította az egész ellenzék Tisza ellen.

Azóta kétszer is megpróbálta Tisza enyhíteni e személyes élű támadását, módosította, magyarázta kifejezéseit, ami megint alig illik egy miniszterelnökhöz, de támadásának hatását nem képes többé lerontani.

E hatás alatt nyílt meg tegnap a képviselőház, melynek első ülésén már fellobogott a szenvedélyek tüze. Nem a 12 »szegény legény« csendes obstrukciója folydogál, hanem viharok törnek ki, melyeket zárt ülés sem csendesít le.

Ma már Polónyi vezette az ostromot, ami annak a jele, hogy a leszerelt Kossuth-párt is csatába indul.

Tisza megértette ennek a jelentőségét s utána elmondotta utolsó intelmét, de

olyan szenvedelemmel tette ezt, mintha előre látta volna, hogy nem lesz foganatja. Az utolsó pillanat küszöbén állanak — így figyelmeztette őket, aztán kérte, hagyják abba az örületes játékot, mert keresztül tipor rajtuk — — — de most már késő minden ilyenféle figyelmeztetés. De késő lenne akkor is, ha nem is kavarva volna úgy fel a szenvedélyeket.

Utána Kubik és Nessi folytatták az obstrukciót — — —

Holnap — azaz ma — jön az erős kéznek legerősebb mozdulata.

Vajjon kit fog összetörni! Nem törik-e össze inkább az erős kéz?

A választói jog kiterjesztése.

A belügyminiszteriumban már megtették az előintézkedéseket az ellenzékkel kötött meg-egyezésből kifolyólag a választói jog kiterjesztésének kérdésében. A miniszter leiratot intézett tegnap Biharvármegyéhez s a többi megyékhez, amelyben elrendeli, hogy a vármegye területén írják össze márczius második felében mindazon férfiakat, akik már abban a korban vannak, amelyet a törvény a választói jogosultságra megállapít. Különös figyelmet fordítsanak a vagyoni és személyi állapotokra. Ezeket az adatokat fogják tanulmányozni, mielőtt megállapodóan azokra az irányelvekre vonatkozólag, amelyen a választói jog kiterjesztését keresztül akarják vinni.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 3.

Elnök: Perczel Dezső. Jegyzők: Nyegre László, Hertelendi László, Endrey Gyula.
Elnök: A múlt ülés jegyzőkönyvének hitele-

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZAJA.

Három kérdés.

— Mese. —

Írta: Tolsztoj Leo.

Egy király egyszer azt gondolta: ha mindig tudná, mikor kell valami művébe kezdeni, ha tudná, minő emberekkel kell dolgoznia, minőkkel nem, főként pedig ha tudná mindig, micsoda a legfontosabb dolog, akkor sohasem volna bosszúsága, bánata. Miután meghányta-vetette a dolgot, kihirdette a király egész országában, hogy nagy jutalmat ad annak, aki megtanítja reá: hogyan tudja meg az ember, mikor legalkalmasabb az idő valami dolog megkezdésére, kik a legszükségesebb emberek és hogyan óvhatja meg magát az ember attól, hogy a legfontosabb dolog megválasztásában ne csalódjék.

Es a tudósok felvonultak, hogy megfeleljenek ezekre a kérdésekre.

Voltak, a kik az első kérdésre ezt mondták: hogy mikor alkalmas az idő valami dolog megkezdésére, azt úgy tudja meg az ember, ha jó előre beosztja idejét, beosztja hónap-szám, esztendő-szám s azután lelkiismeretesen ragasz-

kodik a beosztáshoz. Csupán így lehet az, — mondták — hogy minden a maga idején történjék. Voltak azután olyanok, akik azt mondták, hogy előre meghatározni nem lehet azt, mihez kezdjen alkalomadtán az ember; csak arra kell vigyázni, hogy belé ne feledkezzék a meddő mulatozásba, hogy mindig ébren figyelje mi történik s úgy cselekedje azt, a mit a pillanat követel. Megint mások azt felelték, hogy ugyan figyelheti váltig a király azt, a mi történik, az ember egymaga sohasem tudja eldönteni, melyik pillanatban mit kell tennie; azért legjobb, ha bölcs embereket tart maga körül a király, azoknak tanácsa szerint határozza el, mit és mikor szükséges tenni. Megint mások azt mondták, hogy akadhatnak olyan ügyek, amelyekre nézve nincs idő kikérni a tanácsosok véleményét és a mikor abban a pillanatban el kell döntenie, ha itt az idő a cselekvésre, vagy nem. Hogy pedig az ember ezt tudhassa, akkor arra van szükség, hogy előre tudja, mi fog történni; már pedig ezt csupán a táltosok tudják. Azért, ha a király tudni kívánja, melyik dolognak mikor van az ideje, hát meg kell kérdeznie a táltosokat.

A második kérdésre épp ilyen szétágazóak voltak a válaszok. Ki azt mondta, hogy azok a legszükségesebb emberei a királynak, a kik

segítik a kormányzásban; ki a papokat nevezte meg ilyenekül; ki meg azt mondta, hogy legnagyobb szükségük a királyoknak az orvosokra van; ki megint azt állította, hogy a katonák a legszükségesebbek.

A harmadik kérdésre: hogy mi a legfontosabb dolog a világon, az egyik azt felelte, hogy a tudomány, a másik, hogy a hadviselés művészete, a harmadik, hogy Isten imádása.

Mikor a király látta, hogy ahány válasz, annyiféle, egyiket sem fogadta el és nem jutalmazott meg senkit; hogy azonban végre is megbízható választ kapjon a kérdésekre, elhatározta, hogy elmegy egy remetéhez, a ki híres vala bölcseségéről, attól fogja megkérdezni.

A remete az erdőben élt, nem mozdult el hazulról soha és a szegény emberekkel állt csupán szóba. Azért hát a király is szegény ember gunyájába bujt s minekelőtte a remete cellája közelébe ért volna, leszállt lováról és egymaga, gyalog indult a kunyhónak.

Miközben a király a remete felé tartott, ez a kunyhója előtt állt és forgatta ásójával a földet. Hogy észrevette a királyt, köszöntötte, azzal nyomban megint neki fogott az ásásnak.

A remete sovány és gyöngye ember vala. Bele-belédöfte ásóját a földbe s valahányszor

sítése után bemutatja a beérkezett irományokat.

Polónyi beszéde.

Polónyi Géza: Pártja nevében általános politikai helyzetről, különösen a delegációk hatásköri túllépéseiről akar egyetmást elmondani. A Kossuth Ferencz vezetése alatt álló függetlenségi párt sohasem mondott le a nemzet igazának kivívásáról. Mindig ez volt legfőbb programja a pártnak, s erről ma sem mondott le. Ne érte félre senki a párt mostani magatartását, amely nem involvál lemondást a harczról csupán a rendkívüli eszközök igénybevételét látta, jónak mellőzni a párt. — Híven megtartotta párt abbeli ígérését, hogy a rendkívüli eszközöket igénybe nem vette és kitar tovább is és e mellett, ha valami olyan nem adna magát elő, mely feltétlen köteleességévé tenné a pártnak megakadályozni az esetleges törvénytelenséget. Különösen szükség volt ezt hangsúlyozni most mikor az a hír szállingózik, hogy a házszabályok módosítása van tervbevéve. Nem akar ezáltal ezzel bővebben foglalkozni, annyit tart szükségesnek felemlíteni, hogy a papirosalkotmány mellett és a függő viszony mellett melyben törvényellenesen vagyunk Ausztriával, a házszabályok képezik egyetlen mentesítést az ellenzéknek. De hiszen a házszabályok az összes pártok megegyezésével jöttek létre, megváltoztatása is csupán az összes pártok beleegyezésével vihető keresztül. (Zajos helyeslés a baloldalon.) Végzetes dolognak tartaná a mostani szenvedelmek közepette a házszabályokhoz nyulni és jobb lesz ezt a szándékot békésebb időkre hagyni.

Kérdi a miniszterelnököt, hogy miért nem intézkedett a közöshadseregbe besorozott magyar nevének megóvása czéljából. Mért kell törni tovább is, hogy teljesen magyar nevek elnémetesítenek és a magyar fiúk folyton német nyelven szólíttassanak mint például Stefan Tóth, Paul Nagy.

Förster Ottó: Géza von Polónyi. (Derűtség.)

Polónyi Géza: Vagy akár Otto von Förster.

Gabányi Miklós: Es Stefan von Tisza. (Derűtség.)

Polónyi Géza: Holott becsületes magyar neve Tóth István, Nagy Pál stb. volna. Nem érti, hogy miért nem óvta meg a magyar fiukat ettől a szegényletes állapottól, holott meg-

ígérte ezt. A magyar katonák szolgálati okmányai, iratai, miért állítatnak ki németül, holott ezt is sürgősen orvosolni ígérte a miniszterelnök? A katonai laktanyákon és egyéb épületeken és helyiségekben németek a feliratok az ország-világ nyujjára. A törvény alapján a magyar állam területén ily épületek nem lehetnek idegen állam nyelvön jelezve. A miniszterelnök pedig azt is megígérte, hogy a törvényhatósági épületeken csak magyar lesz a felirat, a kincstáriakon magyar és német. Miért nem történt meg ez az intézkedés? Kérve kéri Tiszát, hogy nyugtassa meg e nemzetet ezen ígéreteinek beváltására.

Azután áttér a delegáció kérdésére. Erősen elítéli a 67. XII. t.-cz.-et, mint a nemzeti fejlődés akadályát. Kifogásolja, hogy Apponyi Albert gróf és Ugroa is elkalandoztak a delegációban oly ténre, a mely illegális. Maga Apponyi egy határozati javaslatot is nyújtott be az ezrednyelv érdekében, a melynek megállapításához sem a közös hadügyminiszternek, de még a magyar delegációnak sincsen köze, egyedül a magyar képviselőháznak, mert államnyelv feletti intézkedés jogát involválja magában. Elismeri ugyan, hogy Apponyit határozottan jó szándék vezette, de mégis csak törvénytelen volt. Azt állítja, hogy Apponyiék már elejtették a magyar vezényleti nyelvet. (Ellenkezés a jobbközépen.) A néppártnak is tüzetesen az az álláspontja ebben a kérdésben, a mi a miniszterelnöké.

Förster Ottó: Agyon vagyunk füve.

Polónyi Géza: Csak lesznek! (Derűtség.) A néppárt hiába tiltakozik az ellen, hogy nem ért egyet Tiszával, mert be tudja bizonyítani ebbeli állítását. Felolvassa Zichy János grófnak mint a párt elnökének delegációsális beszédét, mely szerint a néppárt csak a status-quot kívánja fenntartani. (Derűtség.) A nemzeti aspirációk nem képeznek tűző pontot a néppártnál. (Tiltakozás a néppárton.) Rakovszky a delegációban kijelentette, hogy egyetért Zichy Jánossal.

Kaas Ivor: Rakovszky itt a Házban mondta, hogy kívánja a nemzeti vívmányokat. (Felkiáltások a jobbon; Víz az öregnek! Víz!)
Polónyi Géza: De a delegációban már mátképpen beszélt.

Hosszasabban foglalkozik a felségjogokkal. A közös hadügyminiszter semmi, más

hatáskörrel nem bír, mint a delegáció előtt a közös hadügyi költségekről referálni. Semmi köze a felségjogokhoz, az nem közös ügy, mely a magyar szempontból alkotmányos, az osztrák szempontból abszolútisztikus jog.

Mondja meg már most Tisza, melyik paragrafus az, melynek alapján a katonai nevelésügy közös hadügyi kérdés. Mi alapon tárgyalják ezt a delegációban.

Végül citálja Apponyit, aki azt mondta, hogy ámitjuk magunkat. Igenis, 1867 óta egész berendezkedésünk önámítás. A delegáció csak egy bizottság, mely nem törvényeket, csak határozatokat hozhat, — de a delegáció ugy működik, mint egy centralparlament, sőt bizonyítja, hogy az osztrák törvényben mint összbírodalmi országgyűlést peritaktálja. Ilyenformán hamisították 67 óta a kiegyezést visszaáll a status quo, vagyis az 1848 diki törvények lépnek életbe. (Tetszés, helyeslés a szélsőbalon.) Az ilyen meghamisítást egy darabig lehet tűrni, de aztán csordultig telik a pohár s tovább nem tűrünk. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.)

Kiáltások: A pohár már megtelt.

Tisza válaszol.

Tisza István gr. miniszterelnök: Először Polónyinak arra a megjegyzésére reflektál, hogy ő (Tisza) ugy nyilatkozott volna, hogy a függetlenségi párttal kezert fogott a harczoló ellenzék letérésére. Konstatálja Tisza, hogy ilyen nyilatkozatot nem tett, csak a rendkívüli eszközök abbanhagyásáról beszélt. Ami a németül beirt nevet illeti, az a meggyőződése, hogy ha egy jegyzékbe beírják valakinek a nevét, olyan nyelven kell beírni, amilyen nyelvű az a jegyzék. Ha német, hát németül. (Zajos ellenmondás.) Ennek semmi jelentőségét nem tulajdonít.

A kaszárnyák felírására fenntartja álláspontját, de most télviz idején nem lehet levérni a német felírást. (Zajos derűtség a baloldalon.) Ezen lehet műnevetést szcenirozni, de komoly ember a humanizmus szempontjából is mérlegeli a dolgokat.

Attér ezután a 67-es törvény magyarosítására. Akármit beszéltek, az abban kontemplált hadsereg: közös hadsereg, használta ezt Dák, Andrássy, csak most jutott önöknek eszükbe ezt tagadni.

A király odament hozzá és azt mondta:

megforgatta azt a maroknyi földet, nehezen sőhajtott.

A király odament hozzá és azt mondta:

— Azért jöttem ide hozzád, bölcs remete, választ kérjek erre a három kérdésre: Melyik az az időpont, amelyet tudni szükséges s melyet nem szabad elszalasztani, hogy utóbb meg ne bánja az ember? Kik a legszükségesebb emberek és kikkel kell többet dolgozni, kikket kevesebbet? Mik a legfontosabb dolgok és következképpen melyekbe szükséges előbb belefogni, mint a többibe?

A remete csak végig hallgatta a királyt, de nem felelt egy szót sem. Azután a markába pökött és megint munkába fogott: forgatta a földet.

— Látom fáradt vagy, — mondta a király, — add ide azt az ásót, majd én dolgozom helyetted.

— Köszönöm — felelelte a remete, azzal odaadta az ásót, maga pedig leült a földre.

Alig látott a király egyet-kettőt, már megállt és megismételte kérdéseit. A remete megint nem felelt, csak főkelt s az ásó után nyújtotta kezét.

— No, most már pihenj te, majd dolgozom én, — mondta.

De a király nem adta ki kezéből az ásót és csak folytatta az ásást. Egymásutan multak az órák s a nap már lenyugodni készült a fák mögött. A király még egyszer beledőf e ásóját a földbe, azután ezt mondta:

— Azért jöttem hozzád, bölcs férfi, hogy választ kérjek kérdése mre. Ha nem tudsz megfelelni rájuk, mondd meg, hadd mezyek el.

— Megállj! Nini, valaki futvást tart erre, nézd meg, kicsoda! — mondta a remete.

A király hátrafordult és azt látta, hogy az erdő felől csakugyan futvást tart feljűk egy szakállas ember. A futó ember gyomrára szoritotta kezét, ugy rohant s ujjai közül csurgott a vére. Mikor a király közelébe ért, lerokadt a földre s meg se moczczant fektében, csak nyögött gyöngö hangon. A király a remete segítségével felgombolta a szakállas ember kötötését.

Akkor aztán meglátták, hogy nagy sebtátong az idegen gyomra tájéka. A király zsebkendőjével ugy, ahogy kimosta a sebet, a remete meg bekötözte. De a vérzés csak nem akart elállani. A király többször megcserélte a meleg vérrrel ázott kendőt, ki-kimosta, meg bebesült eszméletre tért és inni kért. A király friss vízért szaladt és megittatta. Ezenközben a nap teljesen lenyugodott s a levegő hűvössé vált, épen azért a király a remete segítségével bevitte a szakállas embert a kunyhóba és végigfektette a remete ágyán. A beteg, alig hogy lefektették lehunyta szemét és álomba merült.

A király annyira elfáradt a lőtás-futástól, meg a munkától, hogy ott aludt el a küszöbön, a hova leült és olyan mély álomba merült, hogy az egész rövid nyári éjszakát végigaludta. Mikor reggel felébredt, sokáig nem tudta fölérni észszel, hol is van s kicsoda is lehet az a furcsa szakállas ember, a ki az ágyon fekszik és m-rőn nézte a csillogó szemével.

— Bocss meg, — mondta gyenge han-

gon a szakállas ember, mikor észrevette, hogy a király felébredt s reá néz.

— Nem ismerlek, jó ember, és nincs, a mit megbocsássak, — felelte a király.

— Te nem ismerlek, de én ismerlek. Ellen-séged vagyok, az, a ki esküvel fogadta, hogy boszut áll rajtad, mivelhogy a bátyám vagy és elraboltad javaimat. Mikor megtudtam, hogy egymagadban készülsz a remetéhez, elhatároztam, hogy megöllek. Akkor készűltelek megtámadni, a mikor visszafelé indulsz, de elmúlt az egész nap és csak nem láttalak. Erre előbujtam a bozótból, hogy kikémleljem, hol vagy, de a társaidra bukkant m. Azok rám ismertek és megbeséltettek. Sikerült ugyan elmenekülnöm, de sok vért vesztettem és halott volnék már most, ha te be nem közdöd sebetem. Meg akartalak ölni és te megmentetted életemet. Ha megélek és ha te is ugy akarod, én leszek a leghűségesebb rabszolgád és fiaimnak is megparancsolom, hogy példámat kövessék. Bocss meg.

A király nagyon megörült neki, hogy ily könnyen sikerült kiengesztelni egy ellenségét, ki mindjárt barátja is lett. Nemcsak hogy megbocsátott azért neki, de megígérte, hogy visszaadja elkobzott javait és elküldi szolgálatára szolgálait és orvosát.

A király ezután elbűcsözött a sebestől s kilépett a kunyhóból, hogy megkeresse a remetét. Minekelőtte elmentne, utoljára meg akarta kérdezni, hogy megfelel-e a kérdéseire.

A remete az udvarban volt. Ott kuporgott a tegnapi megforgatott földdarabon, és főzélékek magyával vetette be azt.

Kaas Ivor: Tisza Kálmán is tagadta ezt, míg fel nem függesztette a bihari pontokat **Kiállítások jobbról: Víz!**

Kaas Ivor: Menjete a Dunába, ott van viz szamotokra!

Tisza: En nem bánom, ha valaki nyíltan támadja a 67-es alapot, de ne magyarázzon bele olyat, ami nincs benne. Ismétli, a 67-iki törvény biztosította ő felségének a felségjogokat.

Ugron: Melyiket?

Tisza: Nagyon gyöngének érezhetik magukat, hogy a vitatkozást közbeszólásokkal akarják lehetetlenné tenni. (Zajos ellentmondások balról).

Kiállítások: Szólásszabadság!

Tisza: Majd beszélünk a szólásszabadságról, majd megkérdezzük, ki gátolja a szólásszabadságot? Nem önök-e, akik folyton **merénylet** követnek el ellene? (Helyeslés jobbról. Ellenmondás balról).

Tisza ezután elmondja, hogy az általa hozott reformok mily fontossággal bírnak. Bevizsgálja a magyar nyelvet, a magyar szellemet a hadseregbe. (Eljenzés jobbról.) Rokonszenvesse teszi a hadsereget a társadalom előtt, mely így szorosabb kapcsolatba jön vele. A közös hadsereg keretén belül így akár magyar, akár osztrák az a tiszt, egész lelkével szolgálhatja a kitűzött nagy feladatokat, anélkül, hogy magyar vagy osztrák voltát meg kellene tagadnia. Ez a közös intézmény szolgálja a magyar nemzeti politikát is. A magyar katonai neveléssel sokkal nagyobb gyakorlati eredményt értünk el, mint elérünk volna a magyar vezényszóval. (Guayos derülttség balról.) A magyar vezényszó semmi egyéb, mint egy sereg műszónak gépies betanulása. (Általános ah! ah! a balon, a képviselők a kezüket csapkodják.) Sokkal mélyebben ható útjások azok amelyeket nyertek, mint a formásokok. Jusson eszükbe a mult, a lefolyt küzdelem.

Lengyel Zoltán: Akkor isleszolta ezeket a reformokat, amelyeket most vívmányoknak mond. Ha megjedünk volna, ma ez se lett volna. (Folytonos közbekiáltások.)

Tisza: Nem értem, mit mondanak, de talán nem is felelnék rá. Jusson eszükbe, milyen különbség van a mult és jelen közt. Amit már eddig megvalósítottunk, az becsületesen végrehajtott. Ily körülmények közt nézzük azt a harcot, mely lerombolja a nemzet komolyságába vetett hitet az egész világon. (Tetszés a jobboldalon.) Azok a szerencsétlen katonák önknek köszönik nyomoruságos helyzetüket.

— Utoljára kérlek, bölcs férfiú, felelj még a kérdéseimre.

— De hiszen magad megadtad rájuk a választ, — mondta a remete, aki leült sovány lábikráira és végigmérte a királyt.

— Azt mondd, hogy magam feleltem meg rájuk? — kérdezte a király.

— Kétségtelen! — válaszolta a remete.

— Ha tegnap meg nem esett volna a szived rajtam s meg nem forgattad volna helyzetem ezt a darab földet, ha egymagad tértél volna társaidhoz, ellenséged rajtad ütött volna és nagy okod lett volna megbánni, amiért velem nem maradtál. A legalkalmasabb időpont tehát azoközben mult el, hogy a földet forgattad, a legfontosabb ember pedig én voltam s a legfontosabb dolog, hogy jót tgy velem. Azután meg, hogy a szakállas ember felénk jött futást, a legalkalmasabb idő az volt, amikor áptold, mert ha be nem kötözöd sebé, meghalt volna úgy, hogy ki sem békült volna véled. Azért a legfontosabb ember ő volt, az ellenséged; amit pedig magad tettél, az volt a legfontosabb dolog. Jegyezd meg már most, hogy a legalkalmasabb idő mindig a közvetlen cselekvés ideje és a legfontosabb is, mert csupán abban a pillanatban vagyunk a magunk urai; a legszükségesebb ember pedig az, akivel abban a pillanatban találkozunk s a legfontosabb dolgunk ilyenkor az, hogy jót tegyünk véle.

(Tetszés a jobbon.) A társadalomra is súlyos, nyomasztó hatással van ez a helyzet.

Az adózó polgárokat érzékenyen fogja sújtani majd az adók behajtása. Nézzék meg, micsoda népbolondításra használják ki az igazgatók ez állapotot román és szerb vidékeken. Ez az agitáció ebből a helyzetből táplálkozik. Az ex-lex állapot hozzászoktatja az országot, hogy tultegyük magunkat a törvényen.

Zivatar kitörőben.

Kubik: Önnek vérében van a törvénytelenség.

Tisza: Fel méltóztatott-e venni a képviselői napidijait?

Kubik: Igen, fel.

Tisza: Akkor ne tegyen szemrehányást törvénytelenségről . . .

Viharos zaj tör ki erre az egész szélsőbalon.

Endrey Gyula: A civillistát nem adták ki?

Rákosi Viktor: Pitreich felvette-e?

Zajos kiállítások: Önnek 21,000 holdja van. Nem vette fel a fizetését?

Folytonosan tartó zaj. — Elnök egyre csenget.

Tisza: En nem állítom, hogy nincs joga bárkinek felvenni az illetményeit, de ne vádolja a kormányt törvénytelenséggel.

Tisza utolsó intése.

Tisza ezután beszédében fejtegette, hogy most, miután annyi a teendő, **vessünk véget a latárvjárásnak. Megkísérelt minden békés fegyvert.** Magára vonta a közvélemény gunyját, hogy hát hol is az erély. **Most, az utolsó pillanat küszöbén kérve-kérem, álljanak meg az örület utján.** (Zaj.) Az alkotmány nem azért van, hogy **folytassák játékaikat.** Kérem önköt, álljanak meg örültségükben. A magyar nemzetnek élnie kell és hogy élhessen, **össze kell tiporni** azokat, akik ennek útját állják. (Viharos taps, éljenzés jobbról.)

Kubik Béla szólalt föl személyes kérdésben, azután szünet.

Az orosz-japán háboru.

A keletázsiai harctérről most nagyon gyéren érkeznek az újabb hírek. A Sárga-tengeren olyan vihar tombol, amely lehetlenné teszi a japán flotta működését. Ezért szünetel egyelőre Port-Arthur támadása. Az eddig érkezett hírekből azonban most már egész bizonyosan meg lehet állapítani, hogy a tengeren a japánok a helyzet urai s hogy az oroszoknak reményük sem lehet a szenvedett csorbát kiköszörölni, ha csak a szárazföldi ütközetben nem huzzák a rövidebbet, ami azonban szintén kétséges. A szárazföldi harctérről, Koreából, ma újabb összeütközés híre jön. Nem nagyobbcsatáról van azonban szó, hanem csak kémszemlére küldött kis lovascsapatok összeütközéséről, amelyben egyik fél sem szenvedett említésre méltó veszteséget.

Erdekesek azok a híreink, melyek a kínaiakról szólnak. A japánok sikereiről szóló hírek Kínában nagy forrongást idéztek elő s hirtelen újra nagyra nőtt a kínaiak idegengyűlölete. E közben nagyobb számban vonultak föl északra a kínai csapatok a kínai határ biztosításának ürügye alatt. A kínai kormány ugyan most is erősen állítja, hogy őszintén semleges fog maradni, de kérdés, hogy megtudja-e tekintélyét őrizni és kérdés az is, hogy egyáltalában komoly akarata-e a semlegességet megtartani.

Mai távirataink a következők:

Az oroszok helyzete a tengeern.

Berlin, márcz. 2. Pétervárról jelentik a Schlesischen Zeitung-nak: Az oroszok helyzete

Port-Arthurban tarthatatlan. Az összelődözött Retvizan, mely elzárja a kikötő bejáróját nagyobb hajók számára, nem lévén megjavítva, nem távolítható el arról a helyről, ahol áll és az egyetlen sorhajó, mely mint álló bástya résztvehet a küzdelemben. A többi hajók el vannak zárva és így a tovább folytatandó küzdelemben nem számítanak. A torpedónaszádokról eddig ugyszólván alig esett szó és azt kell hinni, hogy miucsenek löszereik. Oroszországnak tehát csak három czirkálóhajója van működőben: a Baján és a Novik, valamint az Askold, melyeket gyorsan megfoltoztak. A legutóbb érkezett hírek szerint a japánok mult hétfői támadásakor ezt a czirkálóhajót is súlyosan megsértették.

Részletek a csemulpoi harcrról.

London, márcz. 2. Csifuból jelenti a Times, hogy a Csemulponál megsebesült oroszok, kiket egy japán kórházba vittek, arról az ápolásról és ellátásról, melyben ott részesültek, a legnagyobb elismeréssel beszélnek. Elmondták többek között azt is, hogy zsoldot már két hónap óta nem kaptak. Miközben a harc folyt, a tiszték biztos helyre menekültek. Ezt a példát csakhamar a legénység is követte, úgy hogy az ágyuk kiszolgálás nélkül maradtak.

Koreai és orosz csapatok összeütközése.

London, márcz. 2. Ham-Heungnél orosz csapatok koreai csapatokat támadtak meg s azokat visszavonulásra kényszerítették. Vicsu mellett is megtámadtak koreai csapatokat az oroszok. Néhány koreait megöltek. Észak-Koreában, a hol már japán és orosz csapatok operálnak, igen kritikus a helyzet.

Uj partraszállás.

Csifu, márcz. 2. A japánoknak sikertült Söültől 180 kilométernyire a Taitong folyó torkolatánál partraszállani s több ezer gyalogost koncentráltak e helyen. A japán csapatok kitűnő karban vannak, de lovuk nincsen, amely hiány keservesen érezhető.

Japánok előnyomulása.

Wladiwosztokból azt jelentik, hogy koreai jelentések szerint 2500 japán érkezett tűzértség nélkül San-Dsi-Nebe és február 29-én előrevonultak Mazerchane felé, Mandsuorszag déli részében és Port-Arthurban az elmúlt napokban havazott és tiz fok hideg van. Port-Arthurban és Wladiwosztokban hóvihar van.

Talált holttestek.

Pétervár, márcz. 3. Az orosz távirati ügynökség port-arthuri tudósítójától következő e hó 2-éről kelt táviratot veszi: Csifuból és Wladiwosztokból érkezett jelentések azt mondják, hogy a parton ellenséges hadseregbeli tengerészek holttesteit találták és pedig Csifunál hetet és Wladiwosztok közelében mintegy ötvenet. Azt hiszik, hogy ezek a tengerészek ama hajók legénységéhez tartoztak, amelyek a mult hó 25-én éjjel folyt küzdelemben résztvettek. Azt hiszik, hogy néhány hajó, amelyek megsérültek, a mult hó 27-iki vihar következtében nem tudtak parthoz jutni és elstüledtek. Az utolsó napokban már teljes nyugalom volt.

Az orosz hajóraj a Suez-csatornán.

London, márcz. 3. Az orosz hajóraj a Suez-csatornában a megengedett időnél tovább vesztegelt. Az egyiptomi kormány az 1856. évi párisi tengerjogi deklaráció alapján, amely háboru idejében csak egy napi tartózkodást enged meg a csatornában, tiltakozott.

Wladiwosztok.

London, márcz. 2. Wladiwosztokból írják, hogy a katonai hatóságok szigoruan

megcenzurázzák a táviratokat. A város lakosságának legnagyobb része elköltözött. A helyőrség bőven el van látva eleséggel és lőszerrel s naponta újabb szállítmányok érkeznek.

London, márczius 3. Tokióból jelentik szerdáról, hogy a transz-szibériai vasutvonal Wladiwostok és Karbin közt Mingutta környékén két kilométernyire le van rombolva, a távirati összeköttetés pedig meg van szakítva.

Manicher-puskákkal felfegyverkezett polgárok, száma ötszáz, megtámadták az 52 főnyi orosz előőrsapatokat és közülük negyvenkét embert megöltek. A támadók közül 87-en estek el, ezek közt hat japán is volt. A vérontás Karbin közelében történt. Az oroszok felgyújtottak egy falut.

A szerbek oroszbarátsága.

Belgrád, márczius 3. A Samsiprava nyilván a külügyminisztériumtól kapott szorgalmazásra azt írja, hogy a radikálisok oroszbarát hangulata lényegesen csökkent, amióta Ausztria-Magyarország és Oroszország közt közeledés történt.

Megtámadott kozákok.

Pétervár, márczius 2. Az orosz távirati ügynökség jelenti Mukdenből. A február 28-án Koreában szemlevení lovaglásán volt kozákokra Pjong-sanguál a japánok a városi falakról lövöldöztek. Az ellenséges állás szemrevétele után visszavonult a csapat.

Japánok partraszállása.

New-York, márczius 2. Washingtoni hírek szerint a japánok csapatokat szállítanak Liautun félszigetre, hogy megkezdjék Port-Arthurnak a szárazföldről való körülzárását.

London, márczius 2. A Standard jelenti Tokióból tegnapi kelettel: Szavahihető forrásból hírlik, hogy a mandsuországi vasutat 2 kilométernyi vonalon Nyuguta közelében elpusztították és a Nyuguta és Wladiwostok között lévő táviratösszeköttetést elvágták.

Orosz erődítések.

London, márczius 3. A Standardnak jelentik Tiencsinből: Az oroszok a Mukdentől délre lévő községeket nagy mértékben megerősítették. Hír szerint Hai-Csengben éjjel-nappal dolgoznak a kulik ezrei az elsánczoláson és töltések készítésén.

London, márcz. 3. Hivatalosan jelentik, hogy 450 főnyi gyalogság indul innen a hongkongi és szingaporei csapatok megerősítésére. Epp így megerősítették a maltai helyőrséget is 2000 fővel, hihetőleg ama czéllal, hogy legyen készenlétben a légénység szükség esetére Kinába.

Japán hadi adó felemelés.

Tokio, márczius 2. Ma rendkívüli minisztertanács volt, melyen tárgyalták a parlament elé terjesztendő hadi adók körül teendő intézkedéseket. Arról van szó, hogy az adókat 70 millió jennel felemeljék. A földadót is fel akarják emelni és a szeszekre és dohányra vetett vámokat szaporítani akarják. Ezekon kívül több új illeték létesítését tervezik. A császár a parlamentet márczius 13-ára hívta egybe.

A Kreiser hajó útja.

Vigo, márczius 3. A Kreiser nevű kereskedelmi korvett azaz orosz hajó, melynek tengerészeit egy kávéházban éltették, mely múlt hó 16-án indult el Las Palmasból, tegnapelőtt érkezett ide. A Kreiser holnap folytatja útját Cherbourg felé.

Városi közügyek.

Közigazgatási ülés.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap, csütörtökön délután tartotta rendes havi ülését.

Beöthy László főispán elnöklete alatt jelen voltak:

Rimler Károly polgármester, Bordé Ferenc főjegyző, Dús László főügyész, dr. Baróthy Akos főorvos, Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, Papp Miklós kir. pénzügyigazgató, Varró Dömökös kir. főmérnök, Korn Lajos kir. alügyész, Eleméry Ferenc aljegyző, továbbá dr. Hoványi Géza, Rádl Ödön, Miskolczy Ferenc, Mihelyi Adolf, dr. Konrák Márk, Mezey Mihály, Szokoly Tamás.

Az ülés megnyitása után **Bordé Ferenc** főjegyző előterjesztette a polgármester

havi jelentését

amelynek a közigazgatásra vonatkozó érdekesebb adatait a következőkben közöljük:

A közigazgatási állapot február hónapban jó volt, népmozgalmi tekintetben pedig éppen kedvező. A roncsoló toroklob megbetegülések száma ugyan nem apadt, mivel 37 betegülés történt, de csak egy esetben végződött halállal, míg januárban 5 beteg halt meg. A difteritisznek e rendkívül kedvező s enyhe lefolyása igazolja azt, hogy a ragály-anyag vírusa elvesztette veszélyes jellegét s remélhető, hogy közel jövőben meg is fog szűnni. Egyébb fertőző betegségek közül még a vörheny fordult elő 3 esetben, halálozás nélkül.

A Szent László-járványkórházban február folyamán 29, — a Sztaroveszky gyermekkórházban pedig 33 fekvő és 66 bejáró beteg volt gyógykezelés alatt.

Született 63 fiú, 60 leány, összesen 123 gyermek.

Ehalt 54 fiú, 33 nő, összesen 87 egyén, a szaporodás tehát 36. A halálzások városrészek szerint: Újvárosban 25, Olasziban 20, Váralja-Velenczén 12, a kórházakban 30. Ot éves aluli gyermek 32 halt el. Szegény beteg 518 gyógykezelést az orsz. betegápolási alap terhére.

Az állategészségügyi állapot nem változott. A **közbiztonsági** állapot február hónapban kielégítő volt, amennyiben a lopások száma, az előző havihoz viszonyítva, apadást mutat.

Lopás 45, testi sértés 8, hatóság elleni erőszak 1, vagyonrongálás 1, család 4, váltóhamisítás 1 és életveszélyes fenyegetés 1 esetben volt bejelentve.

A nyomozás 37 esetben sikeres, 24 esetben sikertelen volt.

Ezenkívül nyomozás teljesített: a kir. ügyészség elrendelése 41, más hatóságok megkeresésére 64 esetben.

Letartóztatva volt összesen 95 egyén, akik közül az illetékes bírósághoz átkísített 19, eltoloncoltatott 76. — Kihágási feljelentés 116 esetben történt. A lefolyt hónapban 3 öngyilkosság történt.

A **közdadók** február havi bevételi eredménye — bár 21706 kor 13 fillérrel kevesebb kincstári adó folyt be, mint a múlt év hasonló időszakában — a fenforó viszonyokhoz képest elég jónak mondható. Befolyt:

kincstári adóban	—	—	87386 kor. 31 fill.
kamatban	—	—	52 > 67 >
betegápolási pótdobban	—	—	3086 > 49 >
kamatban	—	—	2 > 28 >
hadmentességi díjakban	—	—	179 > 50 >
kamatban	—	—	> 40 >
házas adóban	—	—	92 > 70 >

mely összegek a kir. adóhivatalba szállítottak át.

Törvényhatósági utadobban 10,929 korona 86 fillér, kamatban 55 korona 85 fillér folyt be.

Februárban kiadott 25 iparigazolvány, megszűnt 2 ipartűzlet.

A polgármester jelentését tudomásul vették.

A bizottság évi jelentése.

A miniszteri leiratok tudomásul vétele után előterjesztették a közigazgatási bizottság szokásos jelentését.

A statisztikai adatokon kívül felöleli a jelentés azon panaszokat és óhajokat, amelyek megvalósítását és orvoslását kéri a közigazgatási bizottság.

Rámutat a jelentés a nagyvárad utak rossz állapotára s kéri a minisztert, hogy a törvényhatósági közutak jó karba helyezésére államsegélyt engedélyezzen.

Kéri továbbá a minisztert, hogy a mind jobban elfajuló házas kereskedés megrendszabályozása iránt intézkedjék.

Az államépítészeti hivatal javaslata alapján szükségesnek véli a közigazgatási bizottság, hogy a munkások bérét ne szombaton, hanem a hét más napján fizessék ki. Kormányintézkedéssel lehetne e téren valamit segíteni. Már a szerződési feltételekbe beveendő volna, hogy a vállalkozók nem szombaton, hanem a hétnek egy más megjelölt napján fizessék ki a munkabért s ezen a napon a munkaidő 1—2 órával rövidebb legyen.

A pénzüntézetek tulszaporodását nem tartja egészséges állapotnak a közig. bizottság s a kereskedelmi törvény reformját sürgeti.

Az évi jelentést felterjesztik a kormányhoz.

Az alsó gyaloghíd (Nemzeti-híd) korhad, veszélyes állapotban van, s újjáépítése szükséges. A jóváhagyás iránt a kereskedelmi miniszterhez, a költségek fedezése szempontjából pedig a belügyminiszterhez felterjesztést intéznek. A hídát ugyanis a múlt évi pénztári maradványból és az előre nem láthatókból építik újra.

A magy. államvasutak elutasították azon felebbeszéssel, hogy az állomás feletti átjáró hid tisztántartására ne kötelezessék.

Néhány apróbb ügy elintézése után az ülés véget ért.

A párbajellenes szövetség ülése.

— Párbajellenes pályázatok. —

A nagyvárad Párbajellenes szövetsége márczius 2-án d. u. 3 órakor választmányi ülést tartott, melyen előbb dr. **Hoványi Géza**, folytatónak pedig **Sávell Kálmán** ügyvezető elnökök elnökök elnökök. Kivülök jelen voltak:

Papp Miklós pénzügyigazgató, alelnök, Kepes Miklós, Gáthy Bálint jegyzők, Perczel Adolf dr. pénztárnok, Várady Zsigmond dr. titkár, továbbá Agoston Péter dr., Bary József, Berkovits Ferenc dr., Grósz Menyhért dr., Mezey Mihály, ifj. Moskovits Mór, Nozák Rudolf, Szathmári Király Andor, Tabéry Armin, Tatár Zoltán, Winkler Lajos választmányi tagok és még többen.

A gyűlés fő tárgya az 1903. évi közgyűlés előkészítése volt.

Folyó ügyek.

Az elnökség a legösszintébb kegyelet hangján emlékezett meg a szövetség egyik alelnökének, volt törvényszéki elnöknek, **Nagy Ferencnek** hirtelen bekövetkezett elhunytáról és helyeslőleg tudomásul vette, hogy a szövetség az elhunytak a szövetség ügyei iránt tanúsított lángoló lelkesedésére és nagy érdemeire visszaemlékezve, emlékét jegyzőkönyvben megörökíteni határozta.

A szövetség a megalakult társasozságot üdvözli, **Bourbon Alfons 6** királyi Fenségét pedig, mint a szövetség védnökét feliratilag üdvözli és a budapesti párbajellenes szövetség megalakítása körül kifejtett nagyfontosságú tevékenységéért részére különösen köszönetét is tolmácsolni határozta.

Pályázatok.

A további irodalmi és társadalmi működés czéljából a választmány 200 korona pályadíj kifizetését határozta el oly vidéki hírlapírók részére, a kik a f 1904 évben a szövetség párviall ellenes mozgalmát irodalmi művel, szövetség alakításával, vagy más módon tevékenyen és eredményesen támogatják.

A pályázat meghirdetésére a vidéki hírlapírók orsz. szövetségét kéri fel a választ-

mány és egyttal a pályázat feltételeit is megállapította. Ez a pályadíj az eredményhez képest esetleg évről-évre meg fog ismételtetni.

Ugyszintén elhatározta a választmány egy komoly tudományos mű megírására 1000 korona pályadíj kifizését annak megállapításával, hogy a tudományos műnek a becsület és párbaj kérdését kell összehasonlító szociálpolitikai, büntetőjogi, etikai és történeti alapon, szigorúan tudományos szellemben tárgyalnia, a párbajt nem ismerő nyugoteurópai országok becsületügyi eljárásainak és törvényeinek alapos ismertetése mellett és annak is kimutatásával, hogy a párbajjal fenntartása a közérkölcseket fokozatosan elzülleszti. A választmány ezen 1000 koronás pályadíj kifizéséhez hozzájárulásra a társzövetségeket is megkereste és a pályázat kiírása tárgyában a válaszok beérkezése után fog határozni.

A párbaj és a bíróságok.

A választmány örömmel vette tudomásul, hogy a párbaj és becsületsértés vétségei tekintetében *bíróságaink* valamivel szigorubb felfogást kezdenek érvényesíteni, hogy a *Kuria* a tartalékos tiszt minőségét és az ebből folyó erkölcsi kényszert el nem fogadja, hogy a *Kolozsvári főügyesség* a párbajsegedeknek minden esetben vád alá helyezését és büntetését elrendelte, hogy a nagyvárad *kir. Tábla területén* ily külön főügyési rendelet nélkül is e részben a gyakorlat állandóan egyöntetűs örömmel vette tudomásul azt is, hogy *Pitreich* közös hadügyminiszter legutolsó beszédével, melyet az osztrák delegációban tartott a tartalékos tisztnek szövetségtől való elutasítást csak azzal indokolta, meg, hogy a tisztnek semmiféle más egylet által alkotott becsületbíróság határozatának magukat alá nem vetik, mint kizárólag az illető tisztikar által alakított becsület bíróságnak, de hogy különben a párbajjal a hadsereg körében szigorúan korlátoztatott és hogy az osztrák párbajjelenes szövetség alapszabályait báró Chlumetzkytól, mint az osztrák szövetség egyik vezér tagjától átalvette és szokkal való megegyező eljárás indokából tárgyalást folytat. Ebbenben őszinte sajnálattal vette tudomásul a választmány, hogy több bíróság túl enyhe ítéleteket hoz, hogy pl. a törvényhozók párbajban egy ízben 2 napi és 1 napi államfogház büntetés szabott ki és a büntetést a szegedi tábla is csak 8 napi, s illetve 1 havi államfogházra emelte fel, holott a büntető törvénykönyvben 2 évig terjedhető államfogház van előírva és egy paraszt ember hasonló testisértés elkövetéséért, csak azért, mert ő a maga párbaját nem karddal és segedek igénybevételével vitta, *3 évi börtönt kap*.

Mély sajnálatot keltett, hogy *Knöbl* Elemér és *Fehér* Jenő hírlapírók párbajának eredménye gyanúval Knöbl Elemér több hónapi kínos szenvedés után elhalálozott és hogy ebben az ügyben is a székesfehérvári törvényszék a tettest összesen csak 4 hónapi államfogház büntetésre ítélte. A választmány ezen kívül *Horváth* Adám volt országgyűlési képviselő tragikus sorsáról is megemlékezett a titkári jelentésben, minthogy e jeles képzettségű tanárnak balvégzetét szintén párbajban szerzett seb idézte elő.

A választmány továbbá új taggyűjtő iver kibocsátását, a bécsi párbajjelenes szövetség kebelébe tagként belépést és az évi közgyűlésnek április 4-én d. e. 11 órakor a Kereskedelmi Csarnokban megtartását elhatározta. E közgyűlésen megjelenésre a szövetség minden tagját a sajtó útján meghívja és megjelenésre felkéri.

Ohajtandó, hogy a közönség érdeklődése ne csak ne laukadjon, hanem állandóan fokozódik, hogy így a szövetség a mai etikai törekvésnél minél nagyobb méretekben és eszközökkel folytathassa.

A választmány a tett indítvány folytán azt is elhatározta, hogy a politikai párbajok megszüntetése végett a régi székszerű percek felelevenítése és a képviselők egy- és közti becsületsértéseire szigorú há szabályok megalkotása végett a képviselőházhoz felhivatást küld.

UJDONSAGOK.

TAJEKOZTATO.

Márcz 10. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
Márcz. 20. Szigligeti társaság felolvasó ülése.
Márcz. 24. Kath. Szabad Liceum böjti estélye
Apr. 14. Kath. Szabad Liceum záróestélye.
Prohászka Ottokár dr. szónoki beszédével (estély.)
Ápril. 15. Szigligeti társaság közgyűlése.

* **Magyar papot a nagykárolyi gör. katolikusoknak.** A nagykárolyi magyar anyanyelvű gör. katolikusok ismételtlen mozgalmat indítottak, hogy ha már magyar nyelvű szertartást nem kaphattak, magyar papjuk legyen s magyar egyházi beszédek hallhassanak templomukban. Ezért most küldöttség járt Radu Demeter nagyvárad *gör. katolikus püspök*nél. A püspök kifejtette a küldöttség előtt, hogy a kérés teljesítése elvi akadályba ütközik, mert a gör. katolikus szertartások nyelve román, más-különbben pedig distinkciót nem tehet román és magyar papok között, mert egyházmegyéje minden papját magyar hazafiának tudja. Azonban ha a nagykárolyiak magyar prédikációkat akarnak, forduljanak kérésükkel a kultuszminiszter utján 6 Felsőházhoz, mert csak 6 szakíthatja külön az egyházmegyétől Nagykarolyt s adhat jogot magyar nyelvű egyházi beszédek tartására X. Pius pápa beleegyezésével. A nagykárolyi gör. katolikusok most tehát a kultuszminiszter utján 6 Felsőháztól kérnek magyar papot.

* **Nem lesz drágasági pótlék.** A kisebb városi tisztviselők nyoma ztó helyzete nagyon is ismert; igaz, hogy a piac drágaságát általánosan érzi a közönség, azonban olyan csekély fizetés mellett, mint amilyen a városi kistisztviselőknek van, kétszeresen nehezedik rájuk a megélhetés gondja. Ezek a szegény emberek nem kapnak 400 korona jutalékot, mint némelyik főtisztviselő, olyan dolog után, amit nem is végzett. A 2000 koronán aluli fizetéssel dotált tisztviselők és tanítók drágasági pótlék megadásáért folyamodtak a városhoz. Reménykedtek mostanig, hogy némi összeget kapnak e czímen, azonban a főszámvevő alaposan leütötte tegnap, a tanácshoz benyújtott előterjesztésével. A drágasági pótlékre nincsen fedezet. A főszámvevő ugyanis az összes tisztviselőket, akik nem is kértek, szintén számításba veszi s rámutat, hogy ezelőtt 8 évvel adott a város drágasági pótlékot s erre 62,000 korona kellett. Most nincs a városnak pénze, mert az 1903. évi zárszámadások szerint a pénztári maradvány 12513 korona. Ezt az összeget is már más célra szánták: a Nemzeti-híd újjaépítésére. — Így aztán semmi sem lesz a drágasági pótlékból.

* **Az iparokt. bizottság gyűlése.** Nagyvárad város iparoktatásügyi bizottsága ma, 4-én pénteken délután négy órakor a városház bizottsági termében *Ragány* János városi főszámvevő, bizottsági elnök elnöklété alatt gyűlést tart, melyen a folyó ügyek kerülnek tárgyalásra.

* **A vízvezeték kiterjesztése.** Mikor a vízvezeték építette Nagyvárad városa, a város egy részét nem vonták be a hálózatba s így éppen a legszegényebb nép nem jutott vízhez, csak a távol levő közutakból. A törvényhatósági bizottság azonban most már segít ezen az állapoton, s még a nyáron a város összes utcáit ellátják vízzel. A munkálatok 139791 koronában vannak előirányozva. Tegnap tartották meg a városházán az árlejtést. Összesen tíz ajánlat érkezett be; és pedig: *Incze*

Lajos (Nagyvárad) 7-6 százalék engedménnyel; — *Goldberger* és *Wegner* (Nagyvárad) 8 sz. engedménnyel; — *Czellerin* N. (Budapest) 8-2 sz. engedménnyel; — *Grimm* Mór (Budapest) 12-4 sz. engedménnyel; — *Táray* Sándor (Nagyvárad) 12-6 sz. engedménnyel; — *Janczer* és *Leibof* (Budapest) 14-6 sz. engedménnyel; *Fey* Rezső és társai (Nagyvárad) 17-8 sz. engedménnyel; — *Herczeg* Testvérek (Pécs) 18-9 sz. engedménnyel; — *Madarász* és *Flanta* (Nagyvárad) 19-2 sz. engedménnyel és *Törs* és *Ozmann* (Budapest) 21 sz. engedménnyel. A nagyvárad *ipar* tehát derékasan részt vett a pályázatban s ár tekintetében is erősen versenyzett, sőt egyetlen idegen pályázótól eltekintve, a legelőnyösebb ajánlatot is nagyvárad *a Madarász és Flanta cég* adta be. De ennél is oly csekély a különbözet, összesen 1-8 százalék, hogy ilyen csekély összegért nem szabad az idegen vállalkozó előnyére a helybeli ipart mellőzni. A miniszternek is az az intenciója, hogy 5 százalék különbözettel első sorban mindig a helyi ipar veendő figyelembe. Itt annál inkább van ennek helye, mert *Madarász* és *Flanta* jelenleg is szerződéses viszonyban áll Nagyvárad városával, s őket mint megbízható iparosokat ismeri a városi tanács.

* **A háziipar fejlesztése Bihar megyében.** Bihar megyében el van hanyagolva egészen a háziipar, pedig egy kis fáradsággal és áldozatkészséggel lehetne fejleszteni annyira, hogy a szegény lakosság jólétének alapját vetné meg. Az élesdi, belényesi és vaskóhi főszolgabírók előterjesztést tettek ez irányban a földművelésügyi miniszterhez, hogy a járásuk területén üzött háziipar fejlesztése céljából háziipari tanfolyamokat rendeztessen. A miniszter válasza már megérkezett Bihar megyébe. A vaskóhi háziipari tanfolyam felállítására nehézségekbe ütközik, de azért nem ejti el a kérdést, hanem tanulmányozni fogja; a révi agyagipar támogatása céljából 3000 korona államsegélyt engedélyez a miniszter, hogy egy agyagtárnát létesítsenek; a belényesi agyagipar tanulmányozására *Orley* János szakértőt küldte ki a miniszter, míg a belényesi faipar támogatását céltalanannak tartja a miniszter.

* **Városi épületek eladása.** Nagyvárad városa tudvalevőleg eladja azokat a rozoga városi épületeket, a melyek az új városháza építése folytán felszabadultak. A fő-utcai régi városháza és a rendőrségi épületek már megtartották egy ízben az árverést, azonban a megajánlott összegeket csekélynek artotta a törvényhatóság s új árverést rendelt el. Tegnap tartották meg *Komlóssy* József gazd. tan. elnöklété alatt az új árverést. A fő-utcai régi városházának és telkének több részben való megvételére senki nem árverelt. Az egész épület és telekre azonban *Stern* Miklós megajánlotta a hecsárat, 82600 koronát. A rendőrségi épületek egyedül *Kugler* Albert árverezett 0 70000 koronát ígért. A kikiáltási ár 9450 s korona s így a megígért összegnél tetemesen magasabb. Az árverés eredményét betérjesztik a jövő heti közgyűlés elé.

* **Elhunyt ügyvéd.** *Szinay* Gyula ügyvéd, volt országgyűlési képviselő, ki Kiss Albert előtt egy cikluson át a székesfehérvári választókerületet képviselte, elhunyt Debreczenben. *Szinay* azért, hogy mandátumát betegsége miatt letette s Debreczenbe költözött, nyarankint hosszabb időt töltött Bihar őszegen, hol szállója s szép hegyi villája van. Halálát kiterjedt előkelő rokonság gyászolja. Temetése ma megy végbe Debreczenben.

* **Készülődés március 15-re.** Közleg nemzeti ünnaszületésünk napjának 1848. márcz. 15-ének évfordulója, mely napot a magyar szívekben dobogó hazafias érzület örök időkre ünneppé avatta. Már városunk polgársága és iskolái körében is megindult a mozgalom a márcz. 15-iki ünnepélyek rendezését illetőleg. A 48-as párt illetve népkör igen impo-

zártnak tervezi az ünnepséget az egész polgárság bevonásával pártszínezet nélkül s a tárgyban legközelebb ülést tart. Az iparos ifjak önképző egyesülete vasárnap délután tart ülést az ünnepség módozatainak megbeszélése végett. Az iparosifjak márczius 20-ára tervezik ünnepélyüket, a mikor is Kossuth Lajos halálának évfordulati napja van. Azonkívül még több helyt lesz ünnepély. Az iskolákban most dolgoznak a hazafias ünnepély műsorának összeállításán.

* A szintársulat — Virágvasárnap után. Nagyváradi város szintársulat bizottsága hétfőn, márczius 7-én délután 4 órakor ülést tart. Ez alkalommal mutatja be *Somogyi* Károly szinigazgató a Virágvasárnapról működő szintársulat névsorát.

* Halálozás. Részvétellel értesülünk a gyászestéről, amely *Zách* János nagyváradi polgárt érte, alig 24 éves fiának: *Zách* Sándor pénzügyőri fővigyázónak elhunytával. A családi gyászjelentés a következő: Alulhottak mély fájdalommal tudatják a legjobb fiu, testvér, sógor és rokonnak *Zách* Sándor m. kir. p. ü. fővigyázónak folyó hó 2-án éjjel 11 órakor élte 24-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos fölvétele után történt csendes elhunytát. A megboldogult halott földi maradványai folyó hó 4-én d. u. 3 órakor fog a róm. kath. egyház szer-tartása szerint Ezredévi-tér 286-ik szám alatt levő lakásánál beszenteltetni s az olasz-i sírkertben örök nyugalomra tétetni. Mely vég-tisztességtételre az elhunyt rokonai, kartársai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyváradon, 1904. márczius 2-án. Az örök világosság fényeskedjék neki! *Zách* János és neje szül. Nagy Mária szülei. *Zách* Veronka férj. *Ági* Sándorné, *Zách* József, *Zách* Teruska, *Fehér* Erzsébet férj. *Rimanóczy* Kálmánné testvérei. *Ági* Sándor. *Rimanóczy* Kálmán sógorai. *Zách* Józsefné szül. *Szűcs* Terézia sógorónje. *Ági* Bözsike, unokahuga. *Zách* Laci unokaöccse. *Simkó* Imre, *Simkó* Ferencz nagybátyjai. *Simkó* Imréné *Simkó* Ferenczné nagynénjei.

* Napszamosok igazolvánnyal ellátása. A nagyváradi napszamos-munkások közül azokat, a kik évek óta ily minőségben állandóan Nagyváradon tartózkodnak s a város közter-heihez legalább annyiban hozzájárultak, hogy utadót fizettek, s egyszersmind a földmunkások szakszerveletének tagjai és így szervezettek, azzal a kérelemmel járultak *Gerő* Armin rend-őrkapitányhoz, hogy lássa el őket igazolvánnyal, főleg azért is, hogy helybeli munkás vol-tuk igazolva legyen. A főkapitány helyt adott a kérelemnek egyidejűleg erről értesítette a helybeli építő ipartársulat einökségét, megkeresvén azt, hogy a jövőben az építő vállalkozók napszamos munkások felfogadása alkalmával ezen igazolvánnyal bíró munkásoknak idegen munkásokkal szemben föltétlenül előnyt biztosít-sanak.

* **Gazdák, ha nagy terméshez akar-nak jutni,** *Mauthner*-féle magvakat vessenek. Idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, *Mauthner* *Ödön* cs. és kir. udvari magkeres-kező *Budapest*-ben, *Rottenbiller-utca* 33. mindenkinek ingyen megküldi. A kitűnően tisztított, legnagyobb csiraképességgel bíró, faj-tiszta magvak árai alacsonyok. Különösen föl-emlitendők az impregnált takarmányrépamag-vak és a legnemesebb gabnafélék dus vá-lasztéka.

* **Tolvaj munkás.** *Zenkovits* Károly fafa-ragó iparos Felső-Lugosról tegnap Nagyváradra jött s a rendőrségen panaszt emelt, hogy az egyik munkása, *Mszralinac* Nikola krajnai illetőségű talpfa készítő a rá kifizetés végett bizott 300 korona munkabérrel Lugosról ide szökött. A sikkasztó munkást tegnap este el

is fogta a rendőrség. 189 korona 34 fillért megtaláltak nála, a többi pénzt azonban mári elköltötte. Lezáratott.

* Találtak egy arany pecsétygyűrűt és egy rézbe foglalt üveg inggombot. Igazolt tulaj-donsaik átvehetik *Mende* *János* Béla rendőrségi fogalmazónál.

x **Kóczé** *Antal* a hirneves budapesti virtuoz cigányprimás ma, *pénteken* este a **Royalban** hangversenyezik.

x **Mozgó fényképek** a „*BIHAR*” kávé-ház sörcsarnokában ma és minden este, **ünnep és vasárnap délután is 4-től 6 óráig.**

Kitűnő kávéházi ételek és italok pontos és figyelmes kiszolgálásáról gondoskodik **Gyárfás Pál**, tulajdonos. 643

IRODALOM.

A Szigligeti-Társaság választmányi ülése.

Tegnap d. u. a Gazdasági és Iparbank helyiségében tartotta a Szigligeti-társaság ren-des választmányi ülését.

Jelen voltak *Rádl* *Ödön* elnök, dr. *Bodor* *Károly*, dr. *Hoványi* *Géza*, dr. *Adorján* *Armin*, dr. *Kecskeméti* *Lipót*, dr. *Krüger* *Ala-dár*, *Láng* *József* választmányi tagok.

Elnök előterjesztette a folyó ügyeket. *Ber-zeviczy* *Albert* vallás- és közoktatásügyi mi-niszter az üdvözlétért, *Novotny* *S.* *Alfonz* a *Kutovovics* *Sándor* halála alkalmával kifeje-zett részvétért köszönetet mondanak a tár-i saságnak.

A Bihar megyei Bank 20 kor., a Gazdaság és Iparbank 30 koronát küldtek a népkönyv-tárnak.

A muzeumok és könyvtárak országos fel-ügyelősége legnagyobb támogatását helyezte kilátásba, de előzetesen tájékoztatást kér a kez-det elején álló intézmény rendelkezésére álló erőkről. Dr. *Adorján* *Armin* már értekezett is e tárgyban *Szalay* miniszteri tanácsossal. *Fraknói* *Vilmos* püspök, *Fejérpataky* *László* és mások még áprilisban lejönnek s akkor az adatokat személyesen fogják beszerezni.

A harmadik népkönyvtárt a Réten fog-ják felállítani s az még 1904. telén ké-szen lesz.

A pártoló tagok közül kilépett *Hajós* *Miklós*, *Kepes* *Miklós* és *Forray* *Ernő*, be-léptek *Des* *Echerolles-Kruspér* *Sándorné* és *Hutschenreiter* *Ida*.

Rendes tagként bevásárolt *Palásthy* *Marcell*.

Dr. *Hoványi* *Géza* jelenti, hogy a *Sán-dorffy*-féle sírmlék költségeire befolyt 115 korona.

Palásthy *Marcell* két fordított munkája kiadására kér segélyt; a társaság a segélyt megszavazta s annak összegét később fogják meghatározni.

A Szigligeti-émlékünnepélyt Szigligeti *Ede* születésének kilenczvenedik évfordulója alkalmával márczius 20-án tartják meg. Közre-működnek: *Rádl* *Ödön* elnök megnyitó be-szédével, továbbá *Horváth* *József* főhadnagy, *Keszler* *Ede*, dr. *Krüger* *Aladár* és *Palásthy* *Marcell*.

Az évi rendes közgyűlést ápr. 10-én fogja a társaság megtartani, előzetesen a választ-mány ülést tart.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR:

Péntek: Szabin nők elrablása.
Szombat: Bibliás asszony.
Vasárnap: Vándorlegény.

Nyárai Antal vendégfellépte. Ma, *pénteken* lép fel legkedvesebb szerepében *Nyárai* *Antal*, a nagyváradi közönség egyik legkedvel-tebb színésze a »Szabinnők elrablása« cz. vígjá-tékban, melyben *Rettegi* *Fridolin* szinigazgatót játsza. Holnap szombaton »Bibliás asszony«-ban és vasárnap a »Vándorlegény« új operet-tében, melyet itt creál először.

Cherry operettből már annyira haladtak a próbák, hogy legközelebb színrekerül és kész-szük, hogy ez a kedvencz operette mint minde-nütt; ugy itt is schlageres lesz az időnynek nem csak mert a legbájosabb zenéje van, hanem azért is, mert a librettoja igen pompás vigjá-ték minden zene nélkül is.

Tépett lánczok és Káprázatból va-lamint *Palotás* *Fausztinnak*, a nagyváradi m. kir. honvéhadapródiskola kiváló tanárának, kinek a magyar irodalomban is ismert neve van — *Tállos* című népszínművéből már a szerepek ki lettek osztva.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 154. Bérletszám 143. (páratlan)

Ma, *pénteken* 1904. márczius 4-én

Szabin nők elrablása.

Vigjáték.

S Z E M É L Y E K.

<i>Bányai</i> <i>Márton</i> , tanár —	<i>Szarvasi</i> <i>Soma</i>
<i>Borbála</i> , neje — — —	<i>Benkő</i> <i>Jolán</i>
<i>Etelka</i> , leánya — — —	<i>Berlányi</i> <i>Vanda</i>
<i>Dr. Szilvási</i> <i>Béla</i> — — —	<i>Tóth</i> <i>Elek</i>
<i>Irma</i> , neje — — — —	<i>E. Kováts</i> <i>M.</i>
<i>Marosán</i> <i>Bogdán</i> — — —	<i>Bognár</i>
<i>Endre</i> , a fia — — — —	<i>Désy</i>
<i>Rettegi</i> <i>Fridolin</i> szinigazgató —	Nyárai <i>Antal</i>
<i>Róza</i>) szobalányok —	<i>Orley</i> <i>F.</i>
<i>Mari</i>) — — — — —	<i>Pataki</i> <i>A.</i>
<i>Kobak</i> , iskolaszolga — — —	<i>Vank</i>

HELYTARAK: Nagypáholy 14 korona. Földszinti és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsolye 3 kor. Korszék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkölyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., közép 2-ik sor 1 kor. Erkölyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártzárak 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonasereg a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy szinlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bér-házzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. órától előre válthatók.

Holnap, szombaton márczius 5-én

Bibliás asszony.

Operette.

Igazságszolgáltatás.

A kir. tábla ítélete a vámpanama ügyében.

Tegnap délelben hirdették ki a nagyváradi kir. ítélő táblán a vámpanama szenzációs bűnpörében a másodfoku ítéletet, mely *Beczky* *Arthur* büntetését felére szállította le.

Az ítéletet a tanács elnöke: *Urbán* *Adolf* tábla bíró hirdette ki.

Az ítélet lényege a következőkben foglal-ható össze:

A tábla büntető tanácsa nem látja szük-ségét a bizonyítás kiegészítésének s a védő erre vonatkozó kérését elutasítja.

Beczky *Arthur* és *Papp* *Sándor* üzemeit csatás és hivatalos hatalommal való vissza-élésnek minősíti s a btk. 383. és 388. §§-ai

értelmében a 91. szakasz figyelembe vételével Beczkay Arthurt 6 havi börtönre és 40 korona pénzbüntetésre s 3 évi hivatalvesztésre ítéli;

Fapp Sándort pedig a 92. szakasz alkalmazásával egy havi fogházra, 16 korona pénzbüntetésre és egy évi hivatalvesztésre ítéli;

Hepperli Józsefet 4 napi fogházra, 10 korona pénzbüntetésre és egy évi hivatalvesztésre ítéli;

Takács Lajos büntetését pedig egy napi fogházra leszállítja.

NYILTTÉR.

Arany órák
chronomètre és ütőszerkezettel
fél árban

már 120 koronától, valamint minden-
nemü ékszer a legolcsóbban
kapható:

483
KÁLMÁN SÁNDOR
ékszerésznél,
Nagyvárad, Szt. László-tér.
Javitások és átalakítások a legfinomabb kivitelben.

Telefonszám: 409. Telefonszám: 409

TÁVIRATOK.

Tisza tervei.

Budapest, márcz. 3. (Saját tud. táv.) Politikai körökben mind határozottabban beszélnek, hogy Tisza István gr. végleges házszabályreformokat tervez. E reformok egyik vitás és lényeges pontja volna, hogy az elnöknek joga lenne a vitát bármikor berekeszteni. Ebbe azonban Andrassy Gyula gróf nem hajlandó bele-menni. Ma hosszasan vitatkoztak erről Darányi, Andrassy és Tisza, de nem jutottak megállapodásra. Érintkezett Tisza István ezenkívül a reformok tárgyában az ellenzék vezető embereivel és Apponyival. Azonban mindezek dacára az ellenzék hangulata fenyegető. Egyértelmű kiméletlen ellenállásra készülnek a fenyegető clotürrel szemben.

A szabadelpárt holnap értekezletén Tisza végleges terveit ismertetni fogja s ekkor eldől pártja osztatlanul csatlakozik-e hozzá. A párt ma és tegnap is értekezett a készülő tervekről. Wlassics, Darányi s többen beszélték, hogy ha Tisza erőszakos clotürrel próbálna szerencsét, -28-an kilépnek ismét a szabadelpárt páriból. A pártmaradék aztán tömören összetartva támogatja a miniszterelnököt. Allitóltag Tisza István gr. szombaton benyújtja a házszabályreform tervezetét s 8 nap alatt keresztül hajtja. A reformo megszavazása után a házat felosztják kir. kéziratral s rövid idő múlva újra összehívják. Ez új ülészakban az új házszabályokkal az összes javaslatokat rövid idő alatt megszavaztatja a kormány.

Tisza e tervét hazafiúi kötelességének

emlegeti, de kétség fér hozzá, hogy keresztülviheti-e. Az ellenzék kiméletlenül ellentáll s valószínű, hogy a házszabály revízió megbuktatja Tisza Istvánt.

A képviselőházból.

Budapest, márcz. 3. (Saj. tud. táv.) Szünet után Nessi Pál folytatja beszédét s fejtegeti, hogy az ellenzék nem nézheti tétlenül a kormány munkáját.

Szederkényi közbeszól: Nem vagyunk határozatképes számban.

Erre az elnök ismét felfüggeszti az ülést s rövid idő múlva folytatják a tárgyalásokat.

Nessi Pál: A hadbiróság most tehetetlen bosszuját a kiszolgált bakákon tölti, akik kifejezést mertek adni hazafiúi érzelmüknek. Hallatlan vakmerőség bűnül rónni a magyar katonának, hogy megkoszorozta Kossuth Lajos emlékét.

Nessi beszéde után Visontai szólalt még föl, majd Marjai Péter interpellált a protestáns egyházak állami segélye tárgyában.

Tisza válaszolt, amit Marjay tudomással vett.

Ezután az ülés 3 órakor véget ért.

Apponyi nyilatkozata.

Budapest, márcz. 3. (Saj. tud. táv.) Apponyi Albert gróf ma a Hungáriában vacsora közben olyan nyilatkozatot tett, hogy a parlamenti helyzet szanálása esetén, ha a pártja az anarchikus szélsőségekhez csatlakoznék, kénytelen lenne megválni pártjától.

Az orosz-japán háborúhoz.

London, márcz. 3. Egy kínai gyűlevés banda megtámadta az orosz ezredeket. Az oroszokat késületlenül találták, s már fenyegetően előle nyomultak a kínaiak, de aztán az oroszok segítséget kaptak s vissza szorították az oroszokat.

Pétervár, márcz. 3. Fedorovna nagyhercegnő saját költségén mozgó templomokat szállított a harcztérre. Tolsztoj gróf pedig ezer kötet könyvet küld a harczó katonáknak, hogy legyen mit olvasniok. A kormány azonban Tolsztoj e szándékának teljesítését alig ha fogja megengedni.

London, márcz. 3. Kuropakin kizárólag csak a védelemre szorítkozik, s ez a körülmény az oroszok bizonytalanságát legjobban jellemzi.

A szegedi katonák ítélete.

Szeged, márcz. 3. A Kossuth szobrát megkoszorúzó szegedi bakákat ma ítélte el a hadbiróság, a tüntetők közül kettőt, Macsó Istvánt és Csoka Lajost egy-egy évi várfogsággal büntették.

Osszeomlott tizenkétemeletes ház.

New York, márcz. 3. New Yorban az épülő tizenkétemeletes építő »B-rington» szálloda összeomlott. Borzalmas pusztulás, több ember a romok közé veszett.

Főuri szerelmek.

Bécs, február 2. (Saját tud. távirata.) A brandeburgi báró tizenhétéves leánya hó napok óta titkos szerelmi viszonyt folytatott a család

kocsisával. A viszony pár nap előtt kitudódott s a főuri lány ma a kocsisal együtt az istállóban felakasztotta magát.

KÖZGAZDASÁG.

Lábas jószágok: Hizott sertés, mintegy 80 drb. Félhizott 100 drb. 2 évestől feljebb 130 drb. 1 évestől 2 évesig mintegy 160 drb. Süldő 200 drb. Malacz 269 drb. Hizott marha 130 drb. Jármos ökör 500 drb. Fejős tehén 250 drb. Borju 270 drb. Bivaly 12 drb. Juh és kecske — drb. Ló 625 drb.

Marha ártáblázat 1904. márcz. 1-én.
1 pár I-ső rendű jármos ökör 600—700 kor
1 pár II-od rendű jármos ökör 500—590 k.
1 pár III-ad rendű jármos ökör 250—490 k.
1 drb fejős tehén 130—170 k. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 150—300 k. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—200 k. 1 drb veres borju 26—50 k. 1 db fél éves borju 50—80 k. 1 drb egy éves borju 56—84 k. 1 drb két éves borju 80—180 k. 1 drb hizott sertés 100 kgr.-ként 114—122 1 pár fél éves sertés 50—66 k. 1 pár egy éves sertés 68—148 k. 1 pár két éves sertés 140—210 1 drb ló 140—260 k. 1 pár ökör bór 40 50— 1 pár tehénbőr 26—36 k. 1 pár borjubőr 10—20 k. 1 pár ló bór 10—20 k.

Határidők.

Budapest, márcz. 3.	
Buza októberre	7.36
Buza áprilisra	7.38
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.30
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repcze, aug.	11.90

Értéktőzsde

Budapest, márcz. 3.	
Oszták hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. márcz. 3-án.	
Magyar aranyjárdék 4/10	116.25
Magyar koronajárdék	96.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/10	97.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	88.75
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavon földtehermentési kötvény	98.—
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	205
Tizszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	16.150
Oszták járdék papirban	99.25
Oszták járdék aranyban	100.—
Oszták járdék aranyban	17.50
Oszták korona járdék	150.—
Oszták államsorsjegyek	1600
Oszták magyar bank részvény	732.50
Magyar hitelbankrészvény	625.—
Oszták hitelintézet részvény	625.—
Párisi vista	190.7
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.33
Németbirodalmi márka	240.20
Londoni vista	95.45
20 márkás arany	23.46

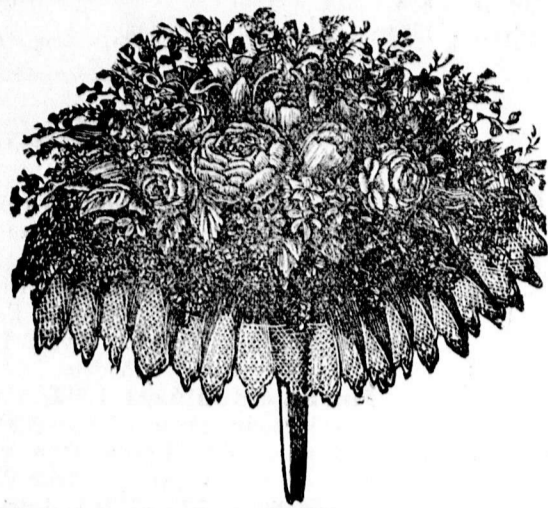
SZERKESZTOI POSTA.

K. L. Kérdésére szívesen válaszolunk. A püspök ur öngyméltósága itthon van.

G. P. Iskolájában márcz. 15-én tartandó hazafias ünnepélyről néhány soros referátát szívesen közlünk, azonban akkor a városunkban is sok helyt rendezendő ünnepélyekről szóló tudósítások oly sok helyet foglalnak el lapunkban, hogy ünnepi beszédet teljes egészében legnagyobb sajnálatunkra sem közölhetünk.

A szerkesztőasztal felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

C S O K R O K

Menyasszonyi, koszorulányi, báli vagy bármely alkalmi, szép berlini papirtartóval 1 frttól 3 frtig. — Csokrok a legfin. kivitelben, finom selyemtartókban, rózsza és kaméliákból 8 frttól 12 frtig, ami ezelőtt 15—20 frtba került. Csokrok a legnagyobb mintájuk, a legújabb párisi minta szerint a legfinomabb selyem, csipke és atlasztartókkal 18—25 frt, ami ezelőtt 40—50 frtba került.

Élő virágokból:

Koszoruk, igen szép, tartós zöldek és szép virágokból diszitve: **1—3 frtig.** — **Babérszokoruk**, ovál vagy kerek alakban, igen szép virágokból diszitve **2—5—10 frtig.** — **Ficus és Magnolia koszoruk**, a legnagyobb mintájuk, a legértékesebb és legfin. virágok és pálmalombokkal diszitve **10—25 frtig**, ami ezelőtt

35—40 frtba került.

A fentirt összes kertészeti tárgyak művirágból 20%-al olcsóbban készíttetnek. **100.000 drb nemes rózsza**, Alacsony törzsű gyöknes (vurczeleht) drbja 20 kr., 100 drb 18 frt. — **Magas törzsű rózsza**, 3—5 lábíg, 1 drb 40 kr., 100 drb 35 frt. — **100.000 legnemesebb gyümölcsfa**, gyönyörű szép koronás fák, melyek már a következő évben teremnek, drbja 35 kr., 100 drb 35 frt.

Szőlő-oltványok: Igyekeztem azon fajokat készíteni, amelyek hazánkban a legjobban tenyésznek és az ismert gomba betegségeknek ellentállnak, az oltványok Rapiria Portalis, Rupestris és Monticolor Solonis alanyon vannak nemesítve.

Lugas és Csemege fajokból zöldoltványok 10 drb 10 fajtában 2 frt, 25 drb 25 fajtában 4 frt 50 kr. 100 drb 15 frt, ugyanazon fajokból. I-ső osztályu gyökeres fásoltványok 10 drb 10 fajtában 3 frt 50 kr., 20 drb 20 fajtában 6 frt 50 kr., 100 drb 25 frt.

Borfajok szintén a legkiválóbb és legbőtermőbb fajok. Erdei fehér, Bihari, olasz Riesling, Mézes fehér, Sár fehér, Furmint, Ba-

kator, Oportó, Hárslevelű, nagy Burgundi, Kövidinka, Szlankamenka Carbonett, Mustos fehér, vegyes borfajok stb. bármelyik fajtából I osztályu zöldoltvány 100 drb 6 frt 50 kr., 1000 drb 60 frt.

Gyökeres fásoltványok I-ső osztályu 100 drb 12 frt, 1000 drb 100 frt, vegyes borfajok 15 százalékkal olcsóbban.

Élősövénynek a legjobban bevált és ismert óriási nagy tövisű Gledicziát ajánlom 1 éves szép erős rostos gyökérrel 1000 darab 5 frt. Két éves igen erősek 1000 drb 8 frt.

A kertészet összes ágait tartalmazó faj- és árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve azonnal szolgál

Sürgöny és levélezim: Velenzei kertésztelep Nagyvárad.

a várad-velencei műkertészeti és rózsatelep vezetősége Nagyváradon.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok,

báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.